

АСПЕКТИ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

МАТЕРІАЛИ ХІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
27 ТРАВНЯ 2024 Р.

**УДК 330(063)
А90**

*Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного
університету садівництва (протокол № 6 від 21.05.2024 року)*

Редакційна колегія:

О. О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю. О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
Paweł Kaczmarczyk – PhD, the Dean of the Faculty of Social Sciences the Mazovian Academy in Plock, Poland;
Vitalii Rybchak – Associate Professor, Ignacy Mościcki University of Applied Sciences in Ciechanów, faculty of Engineering and Economics, department of Economics and Management, Poland
М.І. Мальований – доктор економічних наук;
Л. Ю. Мельник – доктор економічних наук;
С. Ю. Соколюк – доктор економічних наук;
О. Г. Пенькова – доктор економічних наук;
Р. П. Мудрак – доктор економічних наук;
О. Т. Прокопчук – доктор економічних наук;
Ю. В. Улянич – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

А90 **Аспекти** стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин, матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції. 27 травня 2024 р. Умань : 2024. 235с.

ISBN 978-966-304-263-3

Збірник містить доповіді викладачів та вчених, які були розглянуті на XIX Міжнародній науково-практичній конференції «Аспекти стабільного розвитку економіки», що відбулася 27 травня 2024 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються питання стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Розраховано на аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК 330(063)

ISBN 978-966-304-263-3

**©Уманський національний
університет садівництва, 2024**

<i>Веремйова Ю.Р., Шкробот М.В.</i> Оптимізація маршрутів вантажних перевезень	184
<i>Гайдей В. П., Рабовський Д.Л.</i> Інноваційні практики розвитку електронної комерції в агробізнесі	186
<i>Гудзь О.Є.</i> Стратегічні орієнтири розвитку екосистеми стартапів в ІТ сфері	188
<i>Дубель М.О.</i> Стратегічна важливість управління ризиками в організаційних процесах	190
<i>Чернега І.І., Дюкарев А.О.</i> Значення засобів захисту рослин для ефективного ведення сільського господарства	192
<i>Зайцев С.В., Кобзар Б.В.</i> Перспективи диверсифікації аграрного сектору на засадах циркулярної економіки	194
<i>Мельниченко М.В., Крочак Є.І.</i> Місце України на світовому ринку автомобілів	196
<i>Пільник В.О., Крочак О.І.</i> Складові механізми реалізації підприємницької діяльності	198
<i>Семенда Д.К., Семенда О.В.</i> Підприємництво у воєнний час: виклики та можливості адаптації	200
<i>Maksymenko S.M.</i> Current state and trends of the development of trade spheres of Ukraine	202
<i>Соколюк С.Ю., Уланчук В.І.</i> Особливості ведення інноваційної діяльності під час воєнного стану	203
<i>Sokoluyk S.Yu., Maksymenko S.M.</i> Increasing the efficiency of the commercial enterprise	206
<i>Темченко О.П.</i> Основні аспекти управління товарним асортиментом підприємства	207
<i>Тома О.С., Крочак О.І.</i> Місце України на світовому ринку зерна	209
<i>Тупчий О.С., Мовсесян А.Г.</i> Обґрунтування основних етапів еволюції теорії модернізації	211
<i>Цимбалюк Ю.А., Кравець Є.П., Кузло І.О.</i> Біржовий товар, його особливості та класифікація у світовій біржовій торгівлі	214
<i>Чернега І.І., Дюкарев А.О.</i> Значення засобів захисту рослин для ефективного ведення сільського господарства	216
<i>Штаба К.В.</i> Ефективність процесу управління збутовою діяльністю для підприємства	218
<i>Нестерчук Ю.О., Синенко І.М.</i> Переваги та недоліки використання інформаційних систем і технологій в життєдіяльності підприємства	221
СЕКЦІЯ 6. СОЦІАЛЬНІ, ІНФОРМАЦІЙНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	
<i>Kulakov Pavlo.</i> Detection of water content in milk during milking	223
<i>Костюк В.С.</i> Криза людського капіталу під час російської агресії та шляхи її подолання	225

ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ

**Семенда Д.К., к.е.н., професор кафедри підприємництва, торгівлі та
біржової діяльності**

**Семенда О.В., к.е.н., доцент кафедри маркетингу
Уманський національний університет садівництва**

Підприємницька діяльність є невід'ємною складовою економічного потенціалу України, що впливає на різноманітні сфери функціонування суспільства. Забезпечення стабільності та сприяння розвитку бізнесу є ключовими чинниками для досягнення економічної стійкості та процвітання держави. Проте, починаючи з лютого 2022 року, вітчизняний бізнес-сектор зазнає серйозних негативних наслідків у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Росії проти України. Дане протиправне воєнне вторгнення безпосередньо впливає на здатність підприємницьких структур ефективно функціонувати та розвиватися у надзвичайно складних умовах [1].

З початком війни національна економіка та вітчизняний бізнес-сектор зазнали безпрецедентного деструктивного впливу. За підсумками 2022 року показник падіння валового внутрішнього продукту України сягнув 30,4%, що є історично найвищим рівнем скорочення економіки держави. Крім того, за офіційними даними Міністерства соціальної політики, частка населення, чий рівень доходів опустився нижче встановленої межі бідності, зросла до майже 30%, що, у свою чергу, спричинило значне зниження платоспроможного попиту громадян на тлі стрімкого зростання споживчої інфляції, яка за підсумками 2022 року сягнула 26,6% [2].

Паралельно зі скороченням купівельної спроможності населення та підвищенням цінового рівня, на яке чинив додатковий тиск девальвації національної валюти (з 29 грн/дол. США до 40 грн/дол. США), з початком воєнного вторгнення підприємницький сектор України майже повністю втратив можливість здійснювати зовнішньоекономічну діяльність. Це було спричинено критично обмеженою пропускнуою спроможністю західних кордонів держави, практично повною паралізацією роботи морських портів на Чорному та Азовському морях. Згідно з результатами опитування, проведеного Європейською Бізнес Асоціацією, 67% вітчизняних підприємницьких структур зазнали негативного впливу від блокування державного кордону під час протестних акцій Польщею. Сукупні збитки бізнес-сектору України з початку вказаних протестів на момент проведення дослідження вже сягнули щонайменше 24,8 млн. євро, що в середньому становить близько 700 тис. євро на одну компанію. 98% респондентів повідомили про підвищення транспортних витрат більш ніж удвічі, тоді як 57% суб'єктів господарювання зазнали втрати частини замовлень на свою продукцію чи послуги [3].

Окремим непересічним викликом для підприємницького сектору стала також тимчасова окупація частини територій України, внаслідок чого компанії втратили доступ до своїх виробничих потужностей та складських приміщень на цих територіях.

Воєнний час представляє собою складний контекст для розвитку підприємництва, оскільки супроводжується різними викликами, руйнуючи екосистеми та порушуючи звичайний хід економічної діяльності. Однак, незважаючи на ці перешкоди, підприємці часто демонструють неймовірну стійкість та адаптивність, знаходячи інноваційні способи пристосуватися та процвітати в найскладніших умовах. Деякі стартапи можуть виявитися більш пристосованими до воєнного часу, ніж традиційні, завдяки своїй гнучкості, здатності швидко реагувати та інноваційним підходам. Стартапи, зосереджені на технологіях, що задовольняють нагальні потреби воєнного часу, такі як кібербезпека, логістика, альтернативна енергетика, можуть процвітати, якщо їм вдасться успішно пристосуватися до мінливих умов.

Державна політика відіграє вирішальну роль у створенні сприятливих умов для підприємництва [4]. Ефективна політика підтримки малого та середнього бізнесу, спрощені регуляторні вимоги, пільгові податкові режими та цільові програми фінансування можуть допомогти підприємцям подолати труднощі. Крім того, інвестиції в розвиток цифрової інфраструктури та створення віртуальних платформ для підтримки стартапів можуть забезпечити важливий доступ до ресурсів, знань та мереж, необхідних для успіху підприємців в умовах війни. Ефективна державна політика щодо підприємництва під час війни вимагає ретельного балансування між підтримкою економічного зростання та забезпеченням національної безпеки. Уряди повинні уникати надмірного регулювання, яке може загальмувати інноваційну діяльність, але водночас забезпечити належний нагляд для захисту критичної інфраструктури та даних

Отже, ведення підприємницької діяльності в умовах воєнного часу є надзвичайно складним завданням, що вимагає неабиякої стійкості, гнучкості та інноваційного мислення. Війна створює безпрецедентні виклики для екосистем стартапів, руйнуючи інфраструктуру, порушуючи ланцюги постачання та обмежуючи доступ до ресурсів. Однак ефективна державна політика, що сприяє підприємству, може допомогти подолати ці бар'єри, забезпечуючи фінансову підтримку, сприятливе регуляторне середовище та розвиток цифрової інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Мельник Т. Український бізнес в умовах війни: сучасний стан, виклики та шляхи їх вирішення. *Journal of Innovations and Sustainability*. №7(3). 2023. <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>
2. Як український бізнес виживає в умовах війни? (2023). <https://visitukraine.today/uk/blog/1810/how-does-ukrainian-business-survive-the-war>

3. Lutsyshyn M. (2024). Unblocking the border: what should be the transformation of relations between Ukraine and Poland. <https://eba.com.ua/en/rozblokuvannya-kordonu-yakouy-maye-buty-transformatsiya-vzayemyn-ukrayiny-ta-polshhi/>

4. Семенда Д.К., Семенда О.В. Роль держави у розвитку підприємництва в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. №2(4). 2022. С.230-239. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2\(4\)-230-239](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-2(4)-230-239)

CURRENT STATE AND TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF TRADE SPHERES OF UKRAINE

Maksymenko S.M., recipient of the third (educational and scientific) degree "Doctor of Philosophy"

At the current stage of economic development, trade is a type of activity, the essence of which is determined by the processes of commodity exchange, purchase and sale of goods, their storage and preparation for sale, customer service, and the provision of related services. It belongs to the most socially significant types of activity, which affects all strata of the population, significantly increases the level of employment; its contribution to the formation of gross added value is the largest compared to other types of economic activity.

In a market economy, in the economic system, trade entrepreneurship comes to the fore, as an independent branch of economic activity, which is created for the sale of goods and the provision of appropriate services in order to satisfy the needs of consumers and make a profit.

Determination of the role of trade entrepreneurship in development of the country's economic system is based on the theoretical, methodological and organizational-management provisions of the review, the disclosure of the features of the functioning and safety of conducting the relevant business on the market of goods and services, and calculating the way out of risky situations and ensuring economic security in commercial entrepreneurship.

Not only trade plays an important role in the domestic economy taking into account the volume of products that are sold through wholesale and retail trade enterprises, and taking into account the fact that it can cause certain structural changes in the country's economy and affect the development and balance of the domestic market, including influencing domestic industry and regional markets, acting as a kind of agent of commodity-money relations that arise between the owners of goods, providing employment for a large number of workers, etc.

It should be noted that recently there is a trend towards the future growth in the share of small business entities with a decrease in the absolute number of all domestic enterprises in general and enterprises in the trade industry in particular. At the same time, from the very beginning of the investigation period, the share of small business entities in the trade sector was slightly higher than among all